

УДК 006.045.5

С.І. КОНДРАШОВ, д-р техн. наук, зав. кафедри НТУ «ХПІ»
О.В. ПАНТЮХОВА, студентка НТУ «ХПІ»

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТЕХНІЧНОГО РЕГЛАМЕНТУ З ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ СУМІСНОСТІ ОБЛАДНАННЯ

Тема определена требованиями адаптации нормативно-правовых актов Украины к законодательству Европейского Союза. Адаптация законодательства в области технического регулирования осуществляется путем введения технических регламентов, которые являются аналогами соответствующих Директив ЕС.

The theme is conditioned the requirements adaptation of legislation of Ukraine to the legislation of European Union. Adaptation of legislation in the field of the technical adjusting is carried out by introduction of Technical Regulations which are the analogues of the proper Directives of EU.

Суттєвою проблемою становища в Україні стосовно електромагнітної сумісності обладнання є проблема невідповідності законодавства України до законодавства Європейського Союзу, зокрема, в сфері технічного регулювання. Технічний регламент (ТР) з електромагнітної сумісності обладнання набрав чинності згідно Наказу Держспоживстандарту України 31.12.2003 року № 283 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 7.05.2004 р. за № 578/9177). Адаптація нормативно-правових актів України в сфері технічного регулювання здійснюється шляхом впровадження технічних регламентів на основі відповідних директив ЄС. Постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 р. №785 відповідно до статті 14 Закону України від 01.12.2005 р. № 3164-IV «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» затверджено новий «Технічний регламент з електромагнітної сумісності обладнання» та розроблено план заходів з його застосування на 2009-2010 роки. Даний ТР є гармонізованим до Директиви 2004/108/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європи від 15.12.2004 року «Про зближення законодавства держав-членів відносно електромагнітної сумісності та відміни Директиви 89/336/ЄС». ТР встановлює вимоги стосовно електромагнітної сумісності обладнання, яке виготовляється і використовується на території України або імпортується.

Отже, прийняття ТР сприяє вирішенню таких основних проблем, як:

- відповідність законодавства України до законодавства ЄС;
- забезпечення належної безпеки для життя та здоров'я громадян, а також захист тварин та майна від небезпеки, пов'язаної з використанням обладнання з високим рівнем електромагнітних завад;
- підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва через ідентичність вимогам, діючим у ЄС;
- забезпечення вільного переміщення на території України обладнання, що відповідає вимогам цього ТР.

Вимоги ТР не поширюється на:

- авіаційне обладнання, комплектувальні вироби, що використовуються в галузі цивільної авіації;
- радіоблабднання, що використовується радіоаматорами відповідно до Регламенту радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку, за винятком введення його в обіг;
- радіоблабднання й телекомунікаційне термінальне обладнання;
- набори елементів, призначені для радіоаматорського конструювання, а також обладнання, що використовується радіоаматорами.

У ТР визначені такі терміни «облабднання» та «апаратура». Термін «апаратура» визначено як будь-який пристрій або комбінація пристроїв, які здатні створювати електромагнітні завади або на роботу яких можуть вплинути такі завади. Що до відповідності апаратури вимогам даного ТР, то вона повинна бути підтверджена шляхом проведення процедур, які визначені Постановою Кабінету Міністрі України від 7.10.2003 року №1585 "Про затвердження Технічного регламенту модулів оцінки відповідності та вимог що до маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах з підтвердження відповідності", та внесеними змінами Постановою Кабінету Міністрі України від 27.12.2006 року №1843. Згідно з ТР «облабднання» - будь-який електричний пристрій або комбінація пристроїв, крім апаратури. Облабднання виготовлятися з урахуванням сучасних вимог:

- електромагнітні завади, які створюються обладнанням, не можуть перевищувати рівня, допустимого для нормального функціонування радіо - та телекомунікаційного або іншого обладнання;
- рівень несприйнятливості апаратури, обладнання до електромагнітних завад, що виникають у ході передбаченої експлуатації, повинен забезпечувати їх належне функціонування.

Отже, обладнання може бути введено в експлуатацію, якщо воно за умови правильного встановлення, обслуговування та використання за призначенням відповідає вимогам цього ТР. У випадку демонстрації обладнання на виставках повинно бути нанесено маркування, яке свідчить про те, що обладнання не може бути введено в експлуатацію до приведення його у відповідність з вимогами цього ТР. Демонстрація такого обладнання можлива лише за умови, що буде вжито адекватних заходів захисту від електромагнітних завад. Таким чином, обладнання, яке не відповідає вимогам національних стандартів стосовно електромагнітної сумісності, не може бути розміщено на ринку та вважається таким, що не відповідає вимогам цього ТР.

Контроль за відповідність вимогам ТР несе призначений орган виконавчої влади з питань технічного регулювання. У будь-якому рішенні про вилучення апаратури з ринку, заборони чи обмеженні її розміщення на ринку, введенні в експлуатацію чи обмеженні вільного її переміщення, прийнятому на підставі цього ТР, призначений орган виконавчої влади повинен чітко сформулювати причини, на підставі яких було прийнято таке рішення. Зацікавле-

ну сторону має бути негайно поінформовано про таке рішення, а також про заходи щодо усунення проблеми, вжитих відповідно до чинного національного законодавства та про строки їхньої реалізації.

Вимоги, встановлені цим ТР, обов'язкові для:

- виробників, їх уповноважених представників та постачальників, які вводять в обіг обладнання;
- центральних органів виконавчої влади з питань технічного регулювання;
- центральних органів виконавчої влади з питань стандартизації;
- призначених органів з оцінки відповідності.

Оскільки даний ТР містить базові вимоги з відповідності, то досягнути європейського технічного рівня обладнання в галузі електромагнітної сумісності і підтвердження відповідності можна лише при обов'язковому виконанні вимог Директиви 2004/108/ЄС. При цьому неможливо надмірне втручання держави в ринкові відносини між виробниками і споживачами. У цілому Директива з електромагнітної сумісності сприяє значній оптимізації вільного переміщення обладнання на внутрішньому ринку ЄС з урахуванням забезпечення адекватного рівня електромагнітної сумісності. Відповідність обладнання вимогам електромагнітної сумісності підлягає обов'язковому підтвердженню. Обов'язкове підтвердження відповідності здійснюється у формі прийняття декларації про відповідність і обов'язкову сертифікацію обладнання згідно діючого стандарту, або іншого нормативного документу. До ТР з електромагнітної сумісності додається комплект національних стандартів з електромагнітної сумісності, гармонізованих з європейськими. Застосування ТР передбачає три етапи : підготовчий етап, добровільне застосування та обов'язкове його застосування. Важливість добровільної сертифікації в тому, що вона обмежує доступ на ринок низькоякісної продукції. Добровільна сертифікація не підміняє обов'язкову, тобто вона не застосовується до виробів, які підлягають обов'язковій сертифікації.

Вимоги ЕМС мають статус обов'язкових, тому необхідно вирішення таких проблем, як:

- підвищення якості розроблення національних стандартів;
- вміння працювати з міжнародними документами на мові оригіналу;
- слабка зацікавленість виробників в впровадженні нових стандартів.

Список літератури: 1.Закон України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» (від 01.12.2005 р. № 3164-IV), 2.« Технічний регламент з електромагнітної сумісності обладнання » (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 р. № 785), 3.Директива 2004/108/ЄС, 4. Офіційний вісник України, 2003 р., №41, ст. 2175

Надійшла до редакції 16.04.2010